

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๓

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมือง ตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวิระกร คำประกอบ) เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๐ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) และมาตรา ๒๕๒ โดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งกรณีนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมหมายความว่า รัฐมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิมย่อมสิ้นสภาพไป แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติในบทเฉพาะกาลให้ยังคงความเป็นรัฐมนตรีต่อไป จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยถือวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งสำหรับข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการออกจากตำแหน่งไว้เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งได้ออกไปตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม และถือเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ข้าราชการการเมืองดังกล่าวก็ย่อมถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นกัน โดยถือวันเข้ารับตำแหน่ง คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนั้น จึงต้องยื่นภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นอีกครั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปี คือภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง

ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินรวม ๔ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๑ วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๒ และวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้วแต่ไม่ได้ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องนี้ ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๒ และมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความเห็นก่อนการวินิจฉัยชี้ขาดโดยการออกนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังคำแถลงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้อง

โดยผู้ร้องแถลงยืนยันข้อเท็จจริงตามคำร้อง ส่วนผู้ถูกร้องได้แถลงว่า ขณะที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ถูกร้องมีปัญหาทางเศรษฐกิจ หากมีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอาจคลาดเคลื่อนไม่ตรงกันกับความเป็นจริง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งไปให้ชี้แจงข้อเท็จจริง ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ และวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงตามหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฉบับแรกว่า ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และได้รับแจ้งว่า เป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างรัฐธรรมนูญเก่าและรัฐธรรมนูญใหม่ จะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือไม่ก็ได้ แต่หากเห็นว่าจำเป็นก็พร้อมจะยื่นภายใน ๓๐ วัน และได้ชี้แจงตามหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฉบับที่สองว่า อยู่ในระหว่างรวบรวมเอกสารหลักฐานและจะดำเนินการโดยเร็ว แต่ในที่สุดผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ทราบแล้วว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหลังจากที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ที่ผู้ถูกร้องอ้างเหตุผลข้อหนึ่งว่าเนื่องจากประสบปัญหาเศรษฐกิจ หากยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สินอาจเกิดความคลาดเคลื่อนในภายหลังนั้น เห็นว่า ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายผู้ถูกร้องจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเท่าที่มีอยู่จริงในวันเวลาที่ยื่น โดยไม่คำนึงว่าจะมีเหตุเปลี่ยนแปลงหรือคลาดเคลื่อนในภายหลัง หรือไม่ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ประกอบมาตรา ๒๕๕

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ